

Парницька Н.

*Тернопільський національний економічний університет***УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНТРОЛІНГУ**

Використання даних управлінського обліку в рамках конкретного підприємства розглядається не завжди однозначно. Це пов'язано, в основному, з формалізацією факторів, які аргументують вибір підсистеми управлінського обліку. Різноманітність підприємств за формами власності, типами господарювання, організаційно-правовими аспектами функціонування, менталітет і компетентність керівників, їх зацікавленість у наявності необхідної управлінської інформації тощо обумовлюють певний спектр модифікацій форм організації управлінського обліку.

Серед існуючих варіантів взаємозв'язку фінансового і управлінського обліку найбільш доцільним для застосування в умовах України є інтегрована система обліку, яка передбачає наявність рахунків: – для обліку затрат за статтями; – для відображення результатів діяльності. Даний варіант є найбільш ефективним, оскільки забезпечує функціонування управлінського обліку в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Щодо оперативності обліку затрат, вважаємо доцільним наголосити, що в сучасних умовах господарювання метод обліку фактичних затрат поступається „стандарт-косту” – це відбувається тому, що планування затрат згідно даного методу здійснюється на основі прогнозів на майбутнє, а не на фактах минулого. Вказаний аспект відіграє домінуючу роль у забезпеченні точності фінансових прогнозів і підвищенні ефективності контролю затрат.

Підсистема управлінського обліку характеризується ще одним досить важливим фактором, який полягає у повноті віднесення затрат на собівартість продукції. Мова йде про методи обліку затрат за повною і неповною собівартістю. Слід зазначити, що окремо взяті системи обліку затрат на практиці не зустрічаються в чистому вигляді. Підприємства обирають ту чи іншу систему обліку залежно від багатьох факторів, моделюють їх стосовно власних особливостей і використовують змішані варіанти побудови обліку затрат.

У відповідності з потребами керівництва господарюючого суб'єкта в інформації необхідно науково обґрунтувати організацію та впорядкувати склад і структуру всіх інформаційних потоків, які в сукупності гарантуватимуть ефективне інформаційне забезпечення для прийняття рішень. При цьому управлінський облік повинен охоплювати всі види облікової і необлікової інформації, яка використовується для оперативного управління процесами і явищами. Мету управлінського обліку можна систематизувати в чотирьох основних напрямках: забезпечення необхідною інформацією менеджерів, відповідальних за досягнення кінцевих господарських результатів; визначення фактичної собівартості продукції; виявлення відхилень від встановлених норм; визначення фінансових результатів в розрізі структурних підрозділів (центрів відповідальності).

Використання даних управлінського обліку передбачає певну деталізацію Плану рахунків бухгалтерського обліку з метою отримання необхідної інформації про факти господарської діяльності в розрізі видів продукції, центрів відповідальності тощо. Ступінь деталізації визначається підприємством самостійно у

відповідності з особливостями виробничо-господарських процесів і потребами менеджерів у забезпеченні інформацією для прийняття управлінських рішень.

Варіантність використання Плану рахунків бухгалтерського обліку визначається як один із елементів обліково-економічної політики підприємства і затверджується на певний обліковий період.

Таким чином, підсумовуючи розгляд управлінського обліку в якості основи контролінгу, зазначимо, що управлінський облік формує інформацію, яка забезпечує розробку альтернативних варіантів управлінських рішень за результатами господарської діяльності підприємства. У зв'язку з цим управлінський облік вважають одним із основних інформаційних „постачальників” контролінгу.

Інформація, яка надходить в підсистему „контролінг” для опрацювання, повинна бути попередньо згрупована відповідно до основних елементів затрат, сконцентрованих у даній підсистемі. При цьому її метою на рівні входу є збір і групування всіх необхідних даних в розрізі елементів підсистеми. Формування альтернативних варіантів управлінського впливу на суміжні підсистеми управління з метою оптимізації їх роботи і досягнення максимального ефекту функціонування підприємства є основною метою підсистеми „контролінг” на виході. Відповідно, рух інформаційних потоків контролінгу здійснюється в розрізі основних функцій управління. Однак, якщо функціонуючі інформаційні потоки підприємства є не зовсім досконалими, тобто існує безліч так званих „вузьких” місць, зайвих елементів, які дублюють інформацію і т.д., то робота з впровадження інформаційних потоків контролінгу дасть мало користі. Зважаючи на це, процес формування інформаційних потоків контролінгу повинен проводитись паралельно з трансформацією та оптимізацією всієї системи інформаційних потоків підприємства, удосконаленням механізму документообігу, автоматизацією процедур передачі інформації.

Інформаційні потоки контролінгу формуються на основі контролінгової інформації. Безперечним є той факт, що якість вихідної інформації підсистеми „контролінг” в значній мірі залежить від якості вхідної інформації, яка надходить із суміжних підсистем управління. На основі даного положення можна зробити висновок про те, що на межі переходу потоків інформації із різноманітним підсистем управління у підсистему „контролінг” необхідно дотримуватись чітко визначених інформаційних вимог: 1) своєчасність; 2) достовірність; 3) зрозумілість; 4) корисність; 5) регулярність надходження.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Контролінг / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 114 с.
2. Бруханський Р. Ф. Управлінський облік. Навчальний посібник / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – 223 с.
3. Бруханський Р. Ф. Трансформація дивідендної політики сільськогосподарських підприємств з позиції стратегічного менеджменту / Р. Ф. Бруханський // Наука молода. – Тернопіль : Економічна думка, 2009. – № 12. – С. 218-220.
4. Бруханський Р. Ф. Адаптація облікової системи сільськогосподарського підприємства до вимог стратегічного менеджменту / Р. Ф. Бруханський // Облік і фінанси. – 2012. – №. 3. – С. 23-27.
5. Бруханський Р. Ф. Проблеми і пріоритети інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств України / Р. Ф. Бруханський // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. – Т. 9. – С. 69-71.